

Een zwarte parel

Wie enkel aan Tunesië denkt in termen van zon, zee, strand en een ommuurd vijf sterren hotel, piept deze dagen wel anders. De rellen in het land houden de internationale gemeenschap in de greep. Maar dat is niet waar Chokri Ben Chikha, Gentse theatermaker met Tunesische ouders, het over heeft in zijn nieuwste voorstelling. Zijn 'Finale' van 'Heldendood voor de beschaving' gaat wel over een duidelijk identiteitsvraagstuk, maar die speurtocht leidt hem, verrassend genoeg, niet naar Tunesië maar naar Senegal.

Action Zoo Humain, de denk- en actiegroep rond Ben Chikha, stond op de vorige editie van Theater aan Zee met 'De ceremonie: Heldendood voor de beschaving'. In 'De finale' gaat Ben Chikha een stap verder en diept de thematiek van het koloniale verleden uit. Het vertrekpunt is hetzelfde: het beeld van Luitenant Lippens en Sergant De Bruyne dat op de zeedijk in Blankenberge staat. In zijn *one man show* neemt hij het publiek mee op een zoektocht naar de zwarte vrouw die onder aan het beeld neerknielt. Wie is deze zwarte parel? We vertrekken bij zijn jeugd en komen uit bij Koning Leopold II, Geert Wilders en Carl Hagenbeck.

Een stand up tragedie, zo wordt de voorstelling aangekondigd. En hoewel Ben Chikha meer dan eens op onze lachspieren weet te werken, is de achterliggende inhoud inderdaad niet zo grappig. Het is een verhaal over slavernij en pervers exotisme dat zorgvuldig opgeborgen is in de krochten van onze geschiedenis. Met een nodige dosis ironie peutert de theatermaker in dit koloniale verleden. De manier waarop hij dit verweeft met zijn persoonlijk verhaal is vaak ontroerend. Zo vertelt hij over zijn eerste liefde Marie-Rose, een pekwarte Afrikaanse, of hoe hij als kleine jongen de gruweldaden van de Arabieren veroordeelde, wat hem een klap van zijn vader opleverde.

De voorstelling pretendeert zeker geen geschiedenisles te zijn, of zelfs maar een moralistische kijk op het verleden. Het is erg tussen de regels lezen en alles met een korrel zout nemen. De sterkste stukken uit Ben Chikha's monoloog zijn de stukken tekst waarin hij bij de toeschouwer de frictie tussen naïef geloof en wantrouwend ongeloof naar boven brengt. Wanneer we vermoeden dat hij ons iets op de mouw spelt, maar we dat niet luid durven te schreeuwen omdat het bijna te schrijnend is voor woorden. Het is jammer dat er niet meer ingegaan wordt op deze momenten. Sommige stukken missen de intensiteit om het publiek helemaal mee te krijgen in zijn gedachtewereld waardoor onze naïviteit snel plaatsmaakt voor wantrouwen. We houden ervan als hij het publiek op de proef stelt om zelf na te denken over ethische kwesties. Het lijkt niet zijn opzet om kant en klare oplossingen of waardeoordelen de zaal in te spuien, maar mensen zelf tot nadenken te stemmen. En daarin mag de voorstelling zich nog verder ontwikkelen want dat maakt hem juist zo interessant.

Want een boeiende avond, dat bezorgt Action Zoo Humain ons. Geruggensteund door zorgvuldig uitgekozen beeldmateriaal bespeelt Chokri Ben Chikha de zaal. Ondanks de zware thematiek is het geen loodzware voorstelling. Het is niet enkel een verhaal van lijden, waardoor het ver van ons af gaat staan. Hij weet het medium theater goed te benutten voor een persoonlijke zoektocht. Het publiek is

betrokken van begin tot eind en geeft zelfs antwoord als het iets gevraagd wordt.
Goed gedaan, Meester Ben Chikha. Wij komen alvast naar uw volgende les.

Cutting Edge op 19 januari 2011
Jesse Vanhoeck